

L'ESCUMA DE LES LLETRES

LLUÍS A. BAULENAS

Quan el sexe es fa literari

ÉS UN LECTOR 'VOYEUR'?

El sexe i l'erotisme han donat lloc a grans obres literàries i també a grans subproductes editorials. Si vols fer literatura, cal respectar-la. Per això es nota clarament quan una proposta eròtica és un producte comercial adreçat al consum immediat o té unes mínimes ganes de transcendir literàriament. En el primer cas, no cal anar gaire més lluny que la literatura enganyosament sofisticada, tipus *Història d'O* de Pauline Réage o l'èxit d'aquests darrers temps, relacionat amb el sado-masochisme *light*, les "ombres" diverses d'en Grey. Hi ha públic per a tot. Però posats a fer, si a cap lector li interessa anar una mica més enllà, que s'atreveixi amb propostes fortes de debò, on l'autor porta el seu compromís a l'extrem. I hi fica el lector, que perd l'opció neta, inodora, distanciada, no compromesa, del *voyeur* i es deixa ajupir de genolls a ensumar les ferums corporals i, sobretot, les estripades d'ànima i de psique que l'autor vol compartir-hi. Llavors ja és igual que les descripcions siguin explícites (vaig ficar-li això, li vaig llepar allò o em va barrinar el cul amb allò altre) o no. El resultat final de la lectura, com a mínim, és trasbalsador. I per tant, enriquidor. D'aquí la diferència entre llegir novel·les com *50 ombres d'en Grey* o *Història d'O* i les del marquès de Sade.

UNES QUANTES NOVETATS SUCOSES

Aquests dies tenim la sort de comptar amb novetats molt interessants pel que fa al tractament de l'erotis-

me en la literatura que ens ajuden a confirmar-ho. No podem deixar d'esmentar *En una persona sola* (Edicions 62 / Tusquets) de John Irving. És una novel·la que ningú no posaria en una col·lecció eròtica, esclar. Però les anades i vingudes del seu protagonista bisexual t'ensenyen molt més sobre el sexe i les relacions sexuals que qualsevol altre llibre eròtic de moda. Ara bé, si volen saber de debò el que és un estrip de l'ànima en forma de sexe, no deixin de llegir *Els gossos* (1982) d'Hervé Guibert (1955-1991) en una magnífica traducció d'Arnau Pons (publicat per Galàxia Gutenberg, amb il·lustracions de Miquel Barceló). És la destil·lació dels conceptes que acabem d'expressar.

'ELS GOSSOS', D'HERVÉ GUIBERT, ÉS UNA NOVEL·LETA CURTA PUBLICADA L'ANY 1982 QUE ESCLATA A LES MANS DEL LECTOR. GETTY IMAGES / INGRAM PUBLISHING

Els gossos és una novel·leta curta que t'esclata a les mans: una fogonada, i un seguit de sensacions que et perduren una estona, unes hores, uns dies. Com tantes obres de sexe explícit, en el fons no és sinó una sublimació de l'amor. Hi ha dos homes i una dona. I, al mateix nivell que les millors obres literàries eròtiques, rebaixa la fortor dels mots plens de sexe gràcies a la presentació tremendament freda de la tortura que pot significar, quan el teu amant no t'està fent l'amor, que l'estigui fent a algú altre a l'habitació del costat. A *Els gossos* hi ha un paroxisme d'amor i de dolor, de violència, de gelosia insuportable a partir d'una descripció gairebé detallada de l'acte sexual. De tan detallista i real que és Guibert acaba semblant una obra surrealista, onírica, en la línia dels grans mestres francesos de la literatura eròtica contemporània: Georges Bataille, Pierre Louÿs, Guillaume Apollinaire, Albert de Routisie. ♦♦

EL NOM, EL MÓN

Salvador

Salvador, el que salva. Si creiem que el nom ens determina, en aquest cas el pes del significat és abusiu. Som un país de Salvadors rellevants: Espriu, Dalí, Seguí, Puig Antich. I, tanmateix, no ens agraden els salvadors amb minúscula.

El pintor empordanès es va dir Salvador per tradició familiar. El seu pare, el notari Dalí de Figueres, també se'n deia. Quan encara era un marrec, els pares van explicar-li que, abans del seu naixement, hi havia hagut un altre fill Salvador. Un nen, el primogè-

nit del matrimoni, que havia mort de meningitis quan tenia set anys. Dalí explica al seu llibre *Vida secreta* que els seus pares van acompanyar-lo a visitar la tomba del seu germà i que li van dir que ell era la reencarnació d'aquell infant que enyoraven tant. Podem imaginar l'impacte que aquesta revelació va causar en el petit Salvador, fins i tot pel fet de veure el seu nom i cognom escrit en una làpida. Aquesta és una experiència, per cert, que també va haver de viure un altre geni de la pintura, Vincent van

Gogh. Un altre Vincent havia existit i mort abans que ell i el petit pèl-roig havia de passar cada matí prop d'una tomba que duia el seu nom de camí cap a l'escola. Tornem a Salvador Dalí, que escriu: "El meu germà i jo ens assemblàvem com dues gotes d'aigua, però donàvem reflexos diferents. Com jo, ell presentava la inconfundible morfologia facial del geni. Presentava símptomes d'una precocitat alarmant, però li velava la mirada la malenconia que caracteritza una intel·ligència aclaparadora. Jo, en canvi, era molt menys

SÍLVIA SOLER

QUAN ERA PETIT, DALÍ VA SABER QUE HAVIA TINGUT UN GERMÀ QUE ES DEIA COM ELL, SALVADOR

intel·ligent, però ho reflectia tot". I remata: "El meu germà era probablement una primera visió de mi mateix, però segons una concepció massa absoluta".

Sabem que Dalí tenia tendència a la paranoia, però ¿hauria passat el mateix si ell i el seu germà mort no haguessin compartit el nom? ¿Hauria estat el primer Salvador Dalí un autèntic geni, com assegurava el pintor? I, sobretot, la pregunta més inquietant: va poder salvar-se Salvador Dalí de la condemna del seu nom? ♦♦